

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 19:

Forslag til folketingsbeslutning om støtte til børn med psykisk syge forældre.

Af Jette Bergenholz Bautrup (S) og Sandy Brinck (S).

(Fremsat 22/10 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Henriette Kjær):

Socialdemokraternes forslag til folketingsbeslutning handler om børn af psykisk syge forældre. Forslaget går på, at de psykiatriske afdelinger skal informere de sociale myndigheder, når de konstaterer, at en patient har hjemmeboende børn. Beslutningsforslaget begrundes med, at det nuværende samarbejde mellem de to offentlige systemer alt for ofte overser de børn og unge, som bor hos forældre med en psykisk lidelse.

Jeg er for så vidt enig i begrundelsen, nemlig at der er behov for at sikre en koordination og et samarbejde mellem de psykiatriske afdelinger og socialforvaltningen, når der er tale om psykisk syge forældre til hjemmeboende børn. Børn af psykisk syge er en udsat gruppe, som det er nødvendigt at være opmærksom på. I forbindelse med regeringsudvalget om negativ social arv og mobilitet lavede vi en vidensopsamling, som viste, at der er en forøget risiko for, at forældres psykiske lidelse påvirker børnenes opvækst og udviklingsmuligheder i negativ retning. Det samme viste sig, når forældrene har et misbrug af f.eks. alkohol, hash, medicin eller narkotika.

Når jeg så alligevel vil afvise forslaget, er det, fordi forslagsstillerne vil gøre det til en generel forpligtelse, at de psykiatriske afdelinger i alle sager orienterer de sociale myndigheder, når det konstateres, at en patient har hjemmeboende børn. Det vil sige, at de skal gøre det hver gang uden at vurdere, om der er andre, der kan tage sig af barnet, f.eks. kunne der jo være en ægtefælle. Derfor synes jeg ikke, der er nogen grund til, at man gør folk til en sag i den sociale myndighed, hvis de i familien kan klare at tage sig af barnet af sig selv.

Og så har vi også allerede en underretningspligt i lovgivningen. Den pålægger offentligt an-

satte og andre med offentligt hverv, herunder læger, at underrette de sociale myndigheder, når de gennem deres arbejde bliver bekendt med, at der er børn eller unge, der har behov for særlig støtte. Jeg er derfor bange for, at vi risikerer, at en sådan obligatorisk underretning vil udvære underretningspligten og fjerne fokus fra de familier og de tilfælde, hvor der er et reelt behov for støtte. Derfor kan vi ikke støtte forslaget.

Men som jeg sagde indledningsvis, er det jo vanskeligt at være uenig med forslagsstillerne i baggrunden for beslutningsforslaget. Der er behov for et bedre tværfagligt og tværsektorielt samarbejde for de udsatte børn og ikke mindst i forhold til børn med psykisk syge forældre og forældre med misbrug.

Det var derfor, at vi i satspuljekredsen blev enige om at indgå en aftale, hvor der er afsat 20 mio. kr. i hvert af årene 2004-2007 til styrkelse af det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde særlig over for børn af forældre med misbrug eller psykisk sygdom. Pengene skal jo bruges til lige præcis det, Socialdemokratiet gerne vil, nemlig til at sikre, at der tages hånd om børn af forældre, der er i behandling for misbrug eller psykiske lidelser. Det er også vigtigt, at børn af forældre i behandling for misbrug eller psykisk sygdom kan møde andre børn, der lever under lignende vilkår, at de kan være med i samtalegrupper eller lign., så det bliver et almindeligt tilbud i tilknytning til den voksnes behandlingstilbud.

Kl. 17.40

Endelig er det aftalt med satspuljepartierne, at Socialministeriet i dette folketingsår foretager en vurdering af, om der er behov for, at en forbedret faglig indsats understøttes af lovgivningsinitiativer, og det resultat var vi enige om at forelægge satspuljepartierne.

(Kort bemærkning).

Jette Bergenholz Bautrup (S):

Jeg synes, det var dejligt at høre, at ministeren i starten var så positiv. Men det, jeg godt vil høre ministeren om, er: I det øjeblik en enlig mor eller far bliver indlagt på en psykiatrisk afdeling, og man fra sundhedspersonalets side spørger, om der er nogen, der tager sig af børnene, og forældrene siger, at ja, det er der, kan ministeren så garantere, at det er en nabo, et familiemedlem eller en bekendt, som ikke har misbrugsproblemer? Det kan man ikke garantere andre steder.

(Kort bemærkning).

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er fuldstændig enig med forslagsstilleren i, at der er behov for indgriben fra de sociale myndigheders side, når vi taler om enlige forsørgere.

Jeg er også enig i, at den opgave løser vi ikke godt nok i dag. Men i dag er der underretningspligt, og den er vi jo også enige om at vi skal prøve at styrke, og vi skal prøve at se, hvad vi i øvrigt kan gøre af tiltag for psykisk syges børn, netop det, vi blev enige om i forbindelse med satspuljeforliget. Så den problemstilling er altså anerkendt.

Men årsagen til, at jeg umiddelbart afviser det her, er, at hvis man får et blanketsystem, udvander man den underretningspligt, som er meget, meget vigtig at gøre alle fagpersoner opmærksom på. Den er der, og de skal være bedre til at bruge den.

Derfor synes jeg, det er vigtigt, at vi udvikler nogle instrumenter, så man også har nogle ordentlige og gode steder at henvise børnene til. Der er vi jo heldigvis også ved at lave forsøg nu med børnehuse, hvor netop de børn, som forslagsstilleren omtalte, kan være. Derfor synes jeg, vi er godt i gang. Det er også vigtigt, at vi tager debatten og har det på dagsordenen.

Men netop lige det med blanketterne, som er hovedforslaget i beslutningsforslaget, afviser jeg altså.

Hans Andersen (V):

Socialdemokratiet ønsker med dette forslag at pålægge regeringen at sikre, at de psykiatriske afdelinger øjeblikkeligt orienterer de sociale myndigheder, når det konstateres, at en patient har hjemmeboende børn.

Formålet er at sikre, at børn og unge, hvis forældre bliver behandlet for en psykisk lidelse på en psykiatrisk afdeling, understøttes af de sociale myndigheder. Forslaget lægger op til en obligatorisk og formaliseret indberetningspligt fra de psykiatriske afdelinger til de sociale myndigheder i form af en standardblanket.

Jeg kan sagtens følge intentionerne i forslaget, nemlig at børnene naturligvis skal hjælpes og støttes, hvis det er nødvendigt, men det er forhåbentlig ikke altid nødvendigt. Det er jo ikke i alle tilfælde, at der ikke er en anden forælder, der kan tage over, hvis den ene går hen og bliver syg, og så er der vel ingen grund til at inddrage de sociale myndigheder. Hvis der derimod ikke er nogen til at overtage forældrerollen, give støtte og hjælp, er der allerede i den ek-

sisterende lovgivning underretningspligt. Ifølge bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service har offentligt ansatte og andre med offentlige hverv samt læger pligt til at underrette kommunen, når de i deres virke bliver bekendt med forhold for et barn eller en ung under 18 år, der må give formodning om, at barnet eller den unge har behov for særlig støtte.

Bliver eksempelvis en enlig mor indlagt med en psykiatrisk lidelse, har de psykiatriske afdelinger således allerede i dag med den eksisterende lovgivning pligt til at indberette til de sociale myndigheder, hvis der ikke er nogen til at tage sig af barnet eller den unge. Så er lægerne på afdelingen på nogen som helst måde i tvivl, skal de sociale myndigheder selvfølgelig underrettes. Men er det noget, den enkelte familie selv kan klare, er der ingen grund til at inddrage de sociale myndigheder.

Venstre ser derfor ingen grund til at indføre en obligatorisk underretningspligt for alle tilfælde, men det betyder ikke, at vi ikke vil bevare fokus på børn og unge af psykisk syge og misbrugere. Derfor er Venstre glad for satspuljeforliget, hvor man i årrækken 2005-2007 afsætter 20 mio. kr. årligt til en styrkelse af det tværfaglige samarbejde og udvikling og ikke mindst udbredelse af metodeprojekter m.v., i særdeleshed i forhold til forældre med misbrug eller en psykisk sygdom.

Kl. 17.45

Derudover rummer satspuljeforliget også, at Socialministeriet i dette folketingsår skal foretage en vurdering af, hvorvidt og i givet fald hvordan en forbedret faglig indsats på området kan understøttes af lovgivningsinitiativer. Resultaterne af arbejdet vil blive forelagt partierne i satspuljeforliget, hvilket også indebærer Socialdemokraterne, og derefter kan partierne bag satspuljeforliget tage stilling.

Afslutningsvis mener Venstre, det er vigtigt at bevare fokus på at skabe bedre vilkår for de udsatte børn og unge, men forslaget her mener vi ikke bidrager hertil. Derfor kan Venstre ikke støtte forslaget.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Fru Jette Bergenholtz Bautrup som ordfører.

Jette Bergenholtz Bautrup (S):

Vi har fremsat dette beslutningsforslag for at sikre en bedre hjælp til børn, hvis forældre bliver behandlet for en psykisk lidelse på et psyki-

atrisk hospital. Det nuværende samarbejde mellem de offentlige systemer, som har med psykisk syge at gøre, overser de børn og unge, som bor hos forældre med en psykisk lidelse.

Den gensidige information fra f.eks. voksenpsykiatrien til de sociale myndigheder fungerer desværre ikke ordentligt. Den psykiatriske udrykningstjeneste i Københavns Kommune kan dokumentere, at hver fjerde udrykningstilfælde er til et hjem, hvor en psykisk syg lever alene med et mindreårigt barn. Kun meget sjældent er der etableret hjælpeforanstaltninger til dette barn.

I dag er det ofte helt tilfældigt og uden for enhver kontrol, hvor disse børn befinder sig under forældrenes indlæggelse. I nogle tilfælde, hvor en forælder bliver indlagt på et psykiatrisk hospital, er børnene blevet passet af familie, naboer eller bekendte. Og da de sociale myndigheder ingen viden har om problemet, er der heller ingen kontrol med, hvorvidt der i disse pasningsfamilier er misbrug eller andre problemer, der kan forværre barnets situation yderligere.

Efter dette beslutningsforslag er fremsat, har jeg fået en del e-mail fra unge, der er meget tilfredse med forslaget, da de selv har haft en svær barndom, hvor ingen tog over og aflastede dem. De stod ofte alene som omsorgsperson for en psykisk syg mor eller far, da der ingen koordinering var, og da skolen, socialvæsenet samt psykiatrien ikke talte sammen.

Tager vi udgangspunkt i den virkelige verden, har jeg kontakt med unge, der er børn af en psykisk syg mor eller far. De fortæller alle den samme historie, hvor de i barndommen er mødt af lærere, pædagoger, sundhedsplejersker m.v., der alle lyttede og ville det bedste, men intet skete. Netop fordi de troede, de andre gjorde det offentlige opmærksom på, at der var behov for forebyggende hjælp og støtte til barnet og ikke mindst til familien som helhed, skete der intet. Da der ikke var nogen koordinator, udeblev hjælpen, på trods af at alle voksne, der var i kontakt med den unge, gerne ville det så godt. Men de talte ikke sammen, og derfor udeblev initiativet og dialogen med socialvæsenet.

Flere af de unge er i dag bitre, da de mener, at det offentlige burde have taget over, så de kunne have haft en bedre livskvalitet i deres barndom og ungdom. De unge har oplyst, at de i stedet isolerede sig med den psykisk syge mor eller far. De kunne jo ikke tage kammerater med hjem, for de vidste aldrig, om der var kaos hjemme, når de kom fra skole.

Den historie og mange andre er netop det, de unge har fortalt mig om en isoleret barndom, hvor de forsøgte at behage de voksne i skolen og fritidsklubben, så der ikke kom fokus på familien.

Jeg er ligeledes blevet kontaktet af projektledere, der har fået tilkendt midler fra Socialministeriets satspulje for netop at give information og støtte til børn af psykisk syge forældre. Alle er enige om, at der præcis på dette område mangler en koordination, så det er altså ikke det samme. Desuden er der behov for i alle kommuner at etablere et forum for samarbejde på tværs af de skel og barrierer, som eksisterer mellem de sociale og sundhedsmæssige myndigheder; et videncenter, som arbejder på tværs af børn- og voksensektorerne, og som kan sikre en kvalificeret og frugtbar service for målgruppen af unge.

Kl. 17.50

Nu kan jeg se, at min tid er ved at ryge, så jeg må hellere springe lidt i det.

Det er vigtigt at understrege, at formålet med indberetningen til de sociale myndigheder er at understøtte barnets udvikling. De sociale myndigheders henvendelse skal have karakter af støtte til barnet og til familien som helhed.

Denne støtte kan være en aflastningsfamilie eller en fast kontaktperson, og en foranstaltning skal være kontinuerlig også på lang sigt, så barnet ikke oplever, at der er mange forskellige mennesker og instanser i løbet af opvæksten, som skal træde til, når forældrene har det dårligt eller skal hasteindlægges.

Indberetningen fra de psykiatriske afdelinger til de sociale myndigheder skal have en formaliseret karakter. Det kan eksempelvis være en standardblanket. Det skal i hvert fald bare være sådan, at man tilgodeser børnene og børnenes tarv. Og man må ikke glemme dem, som det sker i dag, hvor det er tilfældige, der måske skal tage over, uden at de sociale myndigheder ved noget som helst om, hvordan de vil gå ind og forebygge, hvordan de vil gå ind og hjælpe. Det er blot det, det her forslag drejer sig om.

Pia Kristensen (DF):

Beslutningsforslaget her er fremsat 6 dage efter aftalen om satspuljen på det sociale område for 2004-2007, så forslaget og satspuljeforhandlingerne har sådan set krydset hinanden.

Satspuljepartierne var enige om at styrke den tværfaglige indsats over for børn, misbrugere og sindslidende, og der er afsat 20 mio. kr. årligt i perioden 2004-2007 til formålet.

Midlerne skal sikre udbredelse af rutiner, således at de behandlende myndigheder altid undersøger, om der er børn i familien, og om de bliver tildelt den rette støtte. Derudover skal de gode eksempler som bl.a. samtalegrupper for børn udbredes endnu mere med henblik på, at der er tilbud over hele landet.

Endelig er det aftalt med satspuljepartierne, at Socialministeriet i dette folketingsår foretager en vurdering af, om der er behov for, at en forbedret faglig indsats understøttes, og lovgivningsinitiativer. Det resultat vil blive forelagt satspuljepartierne.

Dansk Folkeparti er helt enig i de gode intentioner i dette beslutningsforslag, og der er som sagt ved at blive iværksat initiativer, som skal sikre, at børn og unge med psykisk syge forældre ikke bliver glemt eller overset.

Fra de er ganske små, registrerer børn, hvad der foregår omkring dem og deres familie. De påvirkes og gør sig tanker om alt det, de oplever. Vi ved, at børn af psykisk syge forældre har en øget sårbarhed og risiko for selv at udvikle psykisk sygdom senere i livet. Og vi ved, at den belastning, der ligger i at vokse op med en psykisk syg mor eller far, øger den sårbarhed.

Muligheden for at adskille sig fra en sindslidende mors eller fars verden afhænger selvfølgelig af de vilkår og forudsætninger, barnet får, herunder viden om den psykiske sygdom. Derfor er det vigtigt, at børnene oplever, at de bliver set og hørt.

Hvis vi skal sikre, at de mange børn, der hidtil har været overset, skal have brugbar hjælp, må det ske i et tillidsfuldt samarbejde mellem psykiatri, familie og kommune.

I det seneste år er der med hjælp fra bl.a. Socialministeriets puljer kommet en øget opmærksomhed på, at børn af psykisk syge forældre er overset og har brug for hjælp. I Dansk Folkeparti vil vi nøje følge den positive udvikling på området og støtte udviklingen af initiativer, der kan styrke indsatsen over for disse børn.

Forslagsstillerne ønsker ligeledes at sikre, at de psykiatriske afdelinger øjeblikkeligt orienterer de sociale myndigheder, når det konstateres, at en patient har hjemmeboende børn. Vi er ikke uenige i, at behandlende myndigheder altid undersøger, om der er børn i familien, og at de bliver tilbudt den rette støtte, men vi er af flere grunde uenige i, at indberetningen gøres obligatorisk.

Vi kan frygte, at mange sindslidende tøver med at lade sig indlægge, fordi de ikke ønsker at

blive en social sag. Tiltroen til, at man kan få hjælp, der respekterer familien, er ofte lille, mens frykten for at blive betragtet som en dårlig forælder er meget stor. Socialforvaltningen fjerner jo børn, ved man. Det hører man.

Det fremgår af forslaget, at indberetningen fra psykiatriske afdelinger til de sociale myndigheder skal have en formaliseret karakter, eksempelvis i form af en standardblanket. Også det er Dansk Folkeparti skeptisk over for. For der kan jo faktisk ske det, at en sådan blanket vil følge både den indlagte, børnene og familierne i årene fremover, og oplysningerne kan måske bruges i en forkert sammenhæng i andre sager i fremtiden.

KL 17.55

Dansk Folkeparti vil hellere sikre, at underretningspligten styrkes. Så på den baggrund må vi afvise forslaget.

(Kort bemærkning).

Jette Bergenholz Bautrup (S):

På den ene side er fru Pia Kristensen positiv og forstår godt, at det er børn af psykisk syge forældre, som mange gange bliver overset, det er de stille børn. På den anden side så må man ikke gå ind fra det offentlige systems side og gøre noget for disse børn, for det kan ligesom klæbe til dem resten af livet, at de har nogle psykisk syge forældre. Men hvordan forestiller fru Pia Kristensen sig så, at man skal få indberetning, eller at det sociale system overhovedet skal kunne gå ind og lave nogen hjælpeforanstaltninger?

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Jeg vil først sige til fru Jette Bergenholz Bautrup, at når det drejer sig om enlige forsørgere, skal de sociale myndigheder selvfølgelig gribe ind.

Men når vi snakker om, hvad der skal sættes i gang af initiativer, som skal virke, synes vi ærlig talt, at den beskrivelse, der er i satspuljeaftalen, den aftale, satspuljepartierne har indgået, jo indeholder en række gode initiativer. Det er ikke sikkert, at det er nok, men vi ser positivt frem til, at der vil komme noget godt ud af det. Vi vil følge den udvikling.

Igen med hensyn til et notat: Vi har hørt, og det må fru Jette Bergenholz Bautrup også have hørt fra mange sociale sager, hvordan en forkert bemærkning i en sag eller et notat faktisk har forfulgt en familie flere år frem. Selv børnene, når de er blevet voksne, har man kunnet klandre for et eller andet, for negativ social arv, eller

hvad ved jeg. Vi er meget, meget skeptiske over for at lave nogle papirer, som kan følge den indlagte, familien og børnene.

(Kort bemærkning).

Jette Bergenholz Baurup (S):

Fru Pia Kristensen siger: Jamen der er afsat satsmidler netop til det formål. Ja, det er projekter, der kører over et kortvarigt forløb.

Jeg vil godt høre igen, hvordan fru Pia Kristensen mener, at det sociale system kan gå ind og hjælpe børnene, når ikke man fra de psykiatriske afdelinger giver besked på, at der er en enlig mor eller far, der er indlagt, fordi den enlige mor eller far siger: Der er nogle, der tager hånd om børnene. Det kan være, som jeg har sagt før, og som jeg har hørt fra de psykisk syge forældre, der har kontaktet mig, en tilfældig nabo. Hvordan vil fru Pia Kristensen sikre børnenes tarv? Jeg er ligeglad, om det er på blanket, eller hvad det er, bare vi går ind og sikrer børnenes tarv.

(Kort bemærkning).

Pia Kristensen (DF):

Fru Jette Bergenholz Baurup spørger, hvordan vi vil sikre, at vi kan gøre det bedre for børn af sindslidende forældre via satspuljen: Jamen det er jo netop det, vi kan.

Vi har indgået en aftale, hvor det klart og tydeligt fremgår, at vi skal bestræbe os på at øge indsatsen, forbedre indsatsen over for børn af psykisk syge forældre. Til det formål er der faktisk afsat 20 mio. kr. i årene 2004 til og med 2007.

Og igen: Vi kan ikke gå ind for, at der er et stykke papir, der skal følge en familie, for i mange sociale sager bliver det misbrugt, så en familie kommer til at hænge på nogle papirer resten af tiden.

Med hensyn til at få at vide, om der er børn i et hjem: Dét er det, at underretningspligten skal træde ind. Jeg sagde faktisk i min ordførertale, at vi mener, at den underretningspligt skal styrkes, så den bliver overholdt.

(Kort bemærkning).

Jette Bergenholz Baurup (S):

Så må jeg spørge fru Pia Kristensen igen: Når ikke man må gå ind omkring de sociale myndigheder, når ikke man må spørge på nogen som helst måde, hvordan mener fru Pia Kristensen så, at man kan styrke indberetningspligten, når ikke man må give meddelelse nogen som helst steder hen?

Satspuljebeløbet går ikke til nogen form for indberetning, det går til, når systemerne har fået fat i børnene, at de så skal ind omkring og have information om, hvad vil det sige med hensyn til den psykiske sygdom. Det er alt det, satspuljebeløbet skal gå til, men da ikke til selve indberetningen.

Den fg. formand (Grete Schødt's):

Fru Charlotte Dyremose i ordførerrækken.

Charlotte Dyremose (KF):

Også i Det Konservative Folkeparti har vi undret os lidt over, at det her kom umiddelbart efter den aftale, vi jo har lavet om satspuljen.

Jeg tror ikke, der er nogen herinde, der er i tvivl om, at der er problemer på det her område, og det er jo også netop derfor, vi bl.a. sammen med Socialdemokratiet er gået ind i og er glade for den aftale, vi nu har lavet om at styrke den tværfaglige indsats, også sådan, at der bliver indsamlet en viden og udviklet nogle metoder, som forhåbentlig kan udvikles videre, og som kan spredes ud i landet fra de områder, hvor man måtte finde den rigtige og den mest menneskelige måde at gøre det her på.

For der skal en bedre tværfaglig indsats til. Fru Jette Bergenholz Baurup er jo selv kommet med nogle af eksemplerne på, hvor absurd det er, at offentlige myndigheder ikke kan tale sammen. Vi oplever det jo alle sammen gang på gang, og jeg kender også eksempler fra den virkelige verden på, hvordan der ikke er den sammenhæng.

Er der problemer i familien i forbindelse med f.eks. en indlæggelse på grund af psykisk sygdom eller et misbrug, eller hvad det måtte være i familien, så skal det selvfølgelig undersøges, om der er børn. Det skal gøres på en måde, så familien ikke føler sig løbet over ende af de offentlige myndigheder, men det skal undersøges, man skal have spurgt ind til, om der er børn i familien, og hvordan der bliver taget hånd om de børn.

Samtidig skal vi dog også huske, at er der ikke problemer, så skal man passe på ikke at klientgøre familien. Der skal tages hensyn til den konkrete situation, til den konkrete familie, til, hvordan man håndterer situationen i den enkelte familie. Der er meget stor forskel ikke bare på, hvordan familierne er udrustet, om der er nogen i omgangskredsen, der kan tage sig af børnene, men der er også utrolig stor forskel på, hvor

stærke de børn er, og hvilke tilbud de så skal have. De individuelle hensyn skal der nødvendigvis tages.

Når det så er sagt, vil jeg sige, at det ikke ændrer på vigtigheden af at gribe ind, det ændrer ikke på vigtigheden af at have de nødvendige foranstaltninger, og det er jo også derfor, vi fra konservativ side glæder os meget til at se udviklingen med børnehuse i nærområderne, hvor der altså er mulighed for, at de børn f.eks. i en måneds tid, mens moderen eller faderen er indlagt, eller hvad problemet måtte være, kan få noget aflastning, komme et andet sted hen.

Vi er også glade for de initiativer, der bliver taget til en bedre inddragelse af familien, netop for at man kan fokusere på, hvordan vi får taget hånd om det enkelte barn.

Der skal ikke herske nogen som helst tvivl om, at vi fra konservativ side er utrolig enige i, at der er nogle vægtige problemer på det her område. Samtidig må jeg beklage og sige, at vi ikke kan støtte forslaget, og det er simpelt hen af to årsager. For det første vil vi meget gerne udvikle det, der kommer til at foregå nu med satspuljen over de næste 3 år, og bruge de erfaringer og så følge de muligheder for at lave lovgivning på baggrund af den viden, der måtte komme der.

For det andet har vi lidt problemer med den lidt stive fortolkning af, hvornår man skal gribe ind, og hvornår man skal underrette, uden at vi dog har nogen som helst problemer med, at der selvfølgelig skal gribes ind, hvis der er et problem.

Villy Søvnal (SF):

Det er en, synes vi fra SF's side, meget vigtig debat, der rejses i det her beslutningsforslag, nemlig om de stille, lidt oversete børn, som har forældre med psykiske lidelser, som gør, at de her børn på mange måder bliver klemmt i forhold til normale børn.

Det er i ordets egentlige forstand nogle af de mest udsatte børn, vi diskuterer, og derfor er det vigtigt at diskutere, om de systemer, der er bygget op i dag, er tilstrækkeligt fintmaskede, om man snakker godt nok sammen, om der er et tilstrækkeligt helhedssyn, om tilbuddene og opmærksomheden er tilstrækkeligt koordinerede i de her sager. Det er jo essensen af det her beslutningsforslag at sikre, at de ting lykkes bedre.

Kl. 18.05

Jeg synes, det måske er på sin plads at sige lidt om de generelle ting, der foregår i forhold til

de mest udsatte børn. Jeg synes, det er dybt bekymrende, at det er de allermest udsatte børn, vi har – ikke kun børn af sindslidende, men generelt – der er udset til at være dem, der skal bære økonomiaftalerne mellem regeringen og kommunerne og amterne. Det er dybt bekymrende og kortsigtet og betyder også, at nogle af de her børn – og det er jo en bredt sammensat skare af børn med meget forskellige forældre – risikerer at blive klemt i en udvikling, der er rent økonomisk bestemt, og som ikke er dikteret af fagligt svære hensyn.

Derfor vil jeg også advare imod en stor tro på, at de forholdsvis begrænsede satsmidler, vi opererer med, er i stand til at lukke de kratere, som de generelle aftaler efterlader på socialområdet. Vi har deltaget i satsforhandlingerne, vi gør det gerne, og lidt har også ret, men at beskrive det, som om den samlede indsats bliver forøget, når man med den ene hånd bevilger 20 mio. kr. til et område som det her, samtidig med at man med den anden hånd tager et trecifret millionbeløb, er simpelt hen fuldstændig ude af proportioner, og det vil jeg advare imod, for det efterlader en dyb desillusion hos dem, der arbejder ude i felten.

Jeg synes også, det er lidt svært i den her diskussion helt at se bort fra ventelisterne på de børnepsykiatriske afdelinger, som jo er et andet af de store problemer; vi har mange børn, hvor diagnosen er stillet, hvor vi godt ved, hvad der skulle ske, men problemet er, at der er op til et års ventetid, selv for børn med meget alvorlige diagnoser.

Jeg synes, det er vigtigt, at vi også koncentrerer os om at løse de umiddelbare og de kendte problemer, der ikke kræver, om man så må sige, koordinering eller andre forfinede ting i den offentlige sektor, men bare kræver, at den fornødne kapacitet er til stede til, at børn, der har et diagnosticeret behov, også kan få den behandling, de har brug for.

Det sidste, jeg vil gøre opmærksom på, er, hvad der sker, når systemerne presses i det omfang, det sker i øjeblikket. Der er jo en tendens til i Folketinget tit at omtale administration som bureaukrati, men administration er også den omhyggelige sagsbehandler, der midt i virvaret af sociale sager sidder og forsøger at skabe sammenhæng i sagerne her i forhold til sundhedsvæsenet, de behandlende myndigheder, sygehusvæsenet, den sociale indsats osv. Jo mere man presser de her systemer tidsmæssigt og med hensyn til krav om effektivitet, jo større er

sandsynligheden for, at det meget forfinede fletningsarbejde, der skal laves i forhold til de her børn, ikke lykkes tilstrækkeligt.

Derfor støtte til intentionerne i forslaget. Vi vil godt diskutere – det forstod jeg også at forslagsstillerne ville – om lige præcis standardblanketter er det bedste svar, men det er et vigtigt forslag, en vigtig debat, hvor de overordnede hensyn er, hvordan vi sikrer finmasketheden, hvordan vi sikrer helhedssynet, og hvordan vi sikrer den tilstrækkelige koordinering.

Med disse stikord går vi fra SF's side konstruktivt ind i udvalgsarbejdet.

Margrethe Vestager (RV):

Det Radikale Venstre er dybt optaget af vilkårene for børn, hvis forældre har deres egne tunge problemer at slås med, og som derfor har et yderst begrænset for ikke at sige ikkeeksisterende overskud til deres børn og den omsorg og trykthed, som børnene har brug for.

Det kan ses i det her forslag i forhold til psykisk sygdom, det kan også være alkoholisme, det kan være andet misbrug. Det at bryde tavsheden og lette det ansvars åg, der ofte hviler på alt for småle skuldre, er en helt central opgave for et samfund som vores.

Det har allerede været sagt nogle gange, at vi har gennemført vellykkede satspuljeforhandlinger i år. Også Det Radikale Venstre vil ikke desto mindre fremsætte beslutningsforslag på det her område, fordi vi tror, at de fire gange 20 mio. kr., som er afsat, vil være for lille en bevilling i forhold til det, som er målet, i hvert fald i forhold til den tekst, som vi blev enige om i forbindelse med satspuljeforhandlingerne, nemlig at det drejer sig om en sikring af, at børn af forældre med alvorlig psykisk sygdom eller misbrug får omsorg og støtte.

Kl. 18.10

Det er en børnegruppe – som der også står i beslutningsforslaget, vi behandler i dag – som ofte er tavs og usynlig, og som løfter et voksenansvar, som de i virkeligheden slet ikke burde løfte, og som derfor forspilder eller i hvert fald mister en stor del af deres barneliv.

Det er blevet sagt i dag, at vi har en underretningsspligt, og det er også rigtigt. Fra radikal side vil vi meget gerne opfordre socialministeren til at gennemføre en kampagne i forhold til underretningsspligten. Det er ikke, fordi vi ønsker os et samfund, hvor man stikker hinanden, men fordi vi ønsker os et samfund, hvor man tager ansvar

for de ting, man ser, når man ser, at et barns sundhed og udvikling er truet.

Vi tror, at mange mennesker undlader at gøre det rigtige, undlader at tage det ansvar i forhold til de børn, fordi det er meget uklart, hvad der egentlig sker. En af grundene til, at der måske sker for lidt, er, at der ikke har været de rigtige tilbud og ikke er de rigtige tilbud og samtalegrupper, om samtaler med professionelle, som er uddannet til at tage hånd om den meget usikre situation, som børnene står i:

Beslutningsforslaget, som vi behandler i dag, står egentlig stærkest i bemærkningerne. Det er i bemærkningerne, man kan se, hvad det er for en problemstilling, vi står over for. Vi står måske også over for noget, som ikke nødvendigvis behøver at blive til en social sag, men som i forhold til børn, som egentlig er meget velfungerende, ikke kræver socialforvaltningens store indblanding, men som kræver en samtalegruppe, som kræver en fortsat samtale med en voksen, der ved, hvad det vil sige at være i den omtumlede situation, som barnet er i.

Vi er meget positive over for forslaget. Om end vi er lidt skeptiske for, om blanketter osv. lige er det, der skal til, så tror jeg, vi kan få en meget positiv diskussion af de her ting, også for at sikre, at den satspuljeaftale, som vi fik lavet i år, bliver fulgt op og bliver til virkelighed, sådan at det, vi faktisk gør, er at sikre, at de børn får omsorg og støtte.

Vi tror, det vil være et langt tydeligere element i det at bryde den negative sociale arv end så mange andre mere overordnede tiltag om læreplaner og lektiehjælp, fordi vi her får mulighed for at give omsorg til nogle børn, hvis situation er langt mere truet, end flertallets er.

Det er det, vi skal kendes på, at de rent faktisk bliver set, og at de får brudt den tavshed, der er omkring den situation, som deres forældre er i, også, når der er velfungerende voksne til at tage sig af dem, også, når der er nogle, der tager hånd om dem, at der så er andre, der kan fortælle dem, hvad det egentlig er, deres forældres sygdom går ud på, og at der er børn, som er i den samme situation som dem selv.

Med den positive indgang ser vi frem til udvalgsbehandlingen, også i lyset af de bemærkninger, som er faldet fra forslagsstillerne i løbet af diskussionen her i dag.

Line Barfod (EL):

Enhedslisten finder det altid positivt, når målet er, at man vil gøre noget for nogle mennesker,

der er i nød. Det er mange af de børn, det her forslag handler om, og de har helt sikkert brug for mere hjælp, end de får i dag. Derfor støtter Enhedslisten også intentionerne i Socialdemokraternes forslag.

Men vi kunne måske godt ønske en drejning af, hvad det er, vi så skal sætte ind med, som også flere andre har været inde på under debatten. Hvis jeg skal citere fra forslaget, så ønsker forslagsstillerne: »at etablere et fast, synligt, koordineret og forudsigteligt samarbejde og procedurer mellem de offentlige instanser«.

Det lyder selvfølgelig fint, men det er vigtigt, at vi har med i debatten, at man ikke kan lave forudsigtelige systemer, som altid passer til alle mennesker. Mennesker er netop så spændende at arbejde med, fordi de ikke er forudsigtelige. Især, når vi taler om psykiatrien, og især, når vi taler om børn, er der så mange forskellige situationer, at det kan være helt forskelligt og uforudsigteligt fra gang til gang, hvad der egentlig er behov for.

Derfor er det vigtigt – hvilket jo også er det, man kan se af forslaget og intentionen med det – at der skal være en hjælp, der er indrettet ud fra børnenes behov og ikke ud fra systemernes. Derfor er vi ligesom andre noget nervøse for det her med en standardblanket, fordi det nemt bare kan blive til, hvis de, der skal udfylde dem, har alt for travlt, at de udfylder blanketten, og så er det ligesom ude af verden. Det, der er behov for, er at fremme ansvarlighed, viden, refleksion og selvstændighed i forhold til de problemstillinger, som de ansatte kan stå over for.

For indberetningspligten findes jo allerede i dag. Der skal indberettes, og der skal være nogle, der tager vare på børnene. Det sker bare ikke altid og ikke godt nok.

Kl. 18.15

Når vi kan se, at sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og de mange andre, der er involveret i psykiatrien, ikke bruger loven på den måde, som det er hensigten, er det jo ikke, fordi de er dumme, onde eller uvillige. De har jo netop valgt et arbejde, der sigter mod, at de vil hjælpe mennesker, så vi tror fra Enhedslistens side, at noget af det, der skal sættes på, er efteruddannelse. Vi har også i vores ændringsforslag til finansloven sat 3 mia. kr. af på social- og sundhedsområdet til efteruddannelse og lønforhøjelser for at prøve at højne området og give bedre muligheder for de ansatte på området.

Når indberetningen er sket, og hvordan den end er sket, fremgår det af forslaget, at barnet

skal mødes af særligt uddannet personale, der har speciel indsigt i og tilknytning til et tværfagligt netværk, der arbejder med børnenes vilkår. Vi er meget enige i, at det er utrolig vigtigt, at de, der skal tage sig af børnene, også har den viden, der er nødvendig, men vi mener også, at man skulle gå skridtet videre og få de socialarbejdere, der arbejder med børnene, ud af kommunekontorerne og få dem ud at arbejde i boligkvartererne, i sundhedscentre og andre steder, hvor børnene er, hvor de simpelt hen skal tage sig af børnene i stedet for at sidde inde på kommunekontorerne som kommunens forlængede arm.

Den stærke koordinering og det samarbejde mellem myndighederne, som forslaget lægger op til, er der jo lovgivet om. Et af de værktøjer, vi har, er, at alle skal have en handleplan, og at barnets sagsbehandler skal koordinere tiltagene omkring barnet. Problemet er bare, at det sjældent sker. Der er alt for mange børn, der ikke får en handleplan, og problemet er ofte, at sagsbehandlerne har alt, alt for mange sager.

Vi synes, det vil være utrolig positivt, sådan som forslaget lægger op til, at nedbryde barriererne mellem sundhedssystemet og socialsystemet. Som vi har diskuteret ved tidligere forslag i dag, er der alt for mange systembarrierer, og vi synes også, det er vigtigt at nedbryde barrieren mellem voksen- og børneområdet, så man kommer til at arbejde bedre sammen. Men vi tror altså, at en af grundene til, at de barrierer opstår, simpelt hen er, at de enkelte medarbejdere skal tage sig af alt for mange sager, så de ikke har den fornødne tid og de fornødne ressourcer, og derfor mener vi, det er væsentligt at skabe ordentlige arbejdsvilkår.

Vi håber, at vi under udvalgsarbejdet kan gå dybere ned i spørgsmålet og se på, hvad vi kan gøre for at sikre, at det personale, der står med problemerne, kan tage sig ordentligt af børnene med det samme og også får den efteruddannelse, der gør, at når en voksen bliver indlagt på en psykiatrisk afdeling, er man i stand til at spørge til, hvad der sker; om der er nogle børn, og hvem der tager sig af dem, så man kan få afdækket, om der er et behov. Når en psykisk syg bliver indlagt, er det jo ikke altid, den pågældende lige umiddelbart svarer rigtigt på spørgsmålene, og derfor er det vigtigt, at personalet også har den uddannelse og den indsigt, der skal til for at stille de rigtige spørgsmål, og vi håber, at vi under udvalgsarbejdet kan få en dialog om, hvordan vi kan sikre det bedre.

Vi støtter intentionen i forslaget, men mener, der skal ses noget nærmere på, hvad vi egentlig kan gøre.

Tove Videbæk (KD):

B 19 er et virkelig godt og sympatisk forslag, synes jeg.

P.t. er der alt for mange børn af psykisk syge forældre, som går for lud og koldt vand. Disse børn lider under, at deres mor eller far er syg – ikke i et ben eller i maven, men i hovedet – og disse børn gør alt, hvad de kan for at hjælpe deres forældre, så de ikke bliver mere syge og ingen opdager, at der er problemer i hjemmet. Disse børn kaldes de stille børn. De bliver voksne før tiden, de sørger for, at alt går, som det skal i det daglige derhjemme, og de må undertrykke alle deres egne behov og følelser og deres lyst til at være børn sammen med andre børn. De kan ikke invitere børn med hjem, og de kan ofte heller ikke komme til fødselsdag hos andre børn.

Hvad enten psykisk syge forældre er i behandling hjemme eller de er indlagt til behandling, bør sundhedspersonalet tjekke, om der er børn i hjemmet, og der skal altid gå besked til kommunen vedrørende disse børn. Det samme gælder naturligvis i forbindelse med misbrug. Men underretningspligten, som er blevet nævnt en del gange i dag, synes jeg ikke har vist sig tilstrækkelig i mange situationer og heller ikke i disse situationer, og en af grundene til dette kan være, at mange har en helt forkrampet opfattelse af tavshedspligten og derfor ikke tør underrette de myndigheder, som faktisk har behov for at få disse oplysninger for at kunne hjælpe barnet på den bedst mulige måde.

Kl. 18.20

Der burde være en helt konkret pligt for sundhedspersonalet til altid at spørge, om der er børn i hjemmet, og hvem der tager sig af dem, og naturligvis skal de sociale myndigheder øjeblikkelig underrettes. Det er jo klart, at børn på 2, 3, 4 og 5 år og såmænd også ældre børn naturligvis skal have hjælp straks.

Jeg synes, at som helhed er samarbejdet mellem sundhedsvæsenet og de kommunale sociale myndigheder ikke noget at prale af ret mange steder. Derfor er jeg også glad for, at der nu via satspuljens 20 mio. kr. skal sættes initiativer i gang, som kan give løsningsmuligheder, så vi på en bedre måde kan binde de forskellige offentlige instanser og initiativer sammen og også se på, om der eventuelt skal lovgives på området. Et er nemlig sikkert: De stille børn skal have den

hjælp og støtte, de har brug for, så også de kan få en god barndom, for det er jo egentlig det, hele denne øvelse går ud på.

Vi støtter intentionerne i forslaget og ser frem til, hvad der kan komme ud af udvalgsarbejdet, og hvilke initiativer vi sammen kan tage på dette område.

Den fg. formand (Grete Schødt):

Ordføreren for forslagsstillerne, fru Jette Bergenholz Baurup.

Jette Bergenholz Baurup (S):

Jeg vil godt sige tak, for jeg synes, forslaget er blevet modtaget i en positiv ånd af alle partier.

Jeg er naturligvis glad for, at SF's hr. Villy Søvnald, Enhedslistens fru Line Barfod, Det Radikale Venstres fru Margrethe Vestager og også Kristendemokraterne ved fru Tove Videbæk var positive over for at gå videre med forslaget. De mente, at en blanket måske ikke var den rigtige løsning, men de var positive med hensyn til at finde ud af, hvordan man kan gøre myndighederne opmærksom på, at der altså er disse stille børn, som er omsorgspersoner for deres forældre.

Nogle af de børn, der har kontaktet mig, og som jeg også møder hver mandag som rådgiver i et socialcenter, har det forfærdeligt, fordi de ikke kan tage kammerater med hjem. De har betroet sig til nogle voksne, de har betroet sig til en lærer, og de har betroet sig til en sundhedsplejerske, men alle troede, det var andre, der tog sig af problemet. Som overlægen på udrykningstjenesten oplyste mig om, er hver fjerde, man kommer ud til, en enlig forælder med mindreårige børn, hvor naboen har opdaget, at der kunne være et misbrugsproblem, men der bliver ikke grebet ind.

Fra Dansk Folkeparti og også fra Det Konservative Folkeparti siger man: Jamen vi har jo satspuljen, nu får den de penge, så nu må vi prøve at se, hvad der sker, og så må vi evaluere om 3 år. Jamen det er her og nu, der er behov for at gøre noget for de børn. De har behov for at tro på, at der altså er nogle, også her i Folketinget, der vil dem noget godt og vil gå i gang med det allerede nu. De har ventet længe nok, fordi hele det offentlige system enten har lukket øjnene eller ikke har været hurtigt nok.

Det kan godt være, jeg har udtrykt mig forkert, men det, jeg vil med forslaget, er netop, som også Enhedslistens ordfører talte om, efteruddannelse. Man skal kunne spørge en foræl-

der, som psykisk har det rigtig dårligt, på den rigtige måde, så man kan få at vide, hvor barnet er.

Jeg kan fortælle en historie om en mor, der blev indlagt på en psykiatrisk afdeling. Man spurgte, hvor barnet var, og svaret var, at det var hos faderen. Men først et par måneder efter fik man at vide, hvordan barnet i virkeligheden blev passet. Faderen havde ikke penge til kost og kom derfor op på socialcenteret for at få penge til kosten, og først da fandt man ud af, at barnet i virkeligheden havde boet hos en, der skulle beskytte barnet, men som i virkeligheden ikke kunne det.

Kl. 18.25

Jeg siger ikke, at et sådant barn skal anbringes et andet sted, men at der skal gribes ind med hjælpeforanstaltninger for at komme barnet til undsætning – det lyder måske hårdt – og i hvert fald for at varetage barnets tarv. For Socialdemokraterne er det fuldstændig lige meget, om det bliver med en blanketordning. Vi vil bare have, at man handler meget hurtigt og ikke bare hælder hovedet til nogle satspuljemidler, som vi godt ved er givet i en god ånd, men som slet ikke rækker til de formål, de burde række til, og slet ikke rækker til at hjælpe alle de børn, som har behov for det.

Jeg håber på et godt udvalgsarbejde, hvor vi måske kan finde et kompromis. Det er jeg og vi fra Socialdemokratiet meget indstillet på. Vi vil

bare have, at det bliver til gavn for børnene, uanset på hvilken måde.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Grete Schødt):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Grete Schødt):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 19. november 2003, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.26